

AYFER GÜRDAL ÜNAL

ödüllü iki kitap

Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği'nin her yıl düzenlediği Yılın Kitabı Ödülü'nü kazanan resimli kitap ile başlayalım. Yılın Resimli Kitabı Seçici Kurulu, Dr. Ilgım Veryeri Alaca, Dr. Fatih Erdoğan, Fatma Beyazlı, Pelin Güneş ve Tülin Sadıkoğlu'ndan oluşmuştu ve kurul Arslan Sayman'ın yazıp Deniz Üçbaşaran'ın resimlediği "Piraye'nin Bir Günü" isimli eseri Yılın Resimli Çocuk Kitabı olarak belirledi.

"Piraye'nin Bir Günü", durup dinlemek, fark etmek, umursamak ve eyleme geçmek üzerine bir anlatı. Anlatının başkahramanları Piraye isminde bir küçük kız ile Kapuska isimli bir eşek. Dolunaylı gecelerde havada koskoca turuncu tabak gibi ayı seyrederek mutlu olan bir kız Piraye. Gecenin huzuru bir eşek bağırması ile yarım kalır. Bu ısrarlı anırma, Piraye'ye eşeğin bir derdi olduğunu düşündürür. Evet, kesinlikle eşeğin bir derdi vardır. Ya susamıştır ya acıkmıştır. Ertesi gün eşeğin yanına gidip sormaya karar verir Piraye.

Sabah uyanır uyanmaz pencereye koşar, ancak eşek bağı olduğu kavak ağacının altında yoktur. Köy meydanında, eşek ile Piraye yine karşılaşır ancak Piraye akşamki eşeği tanımaz. Onun gözü bir çınar ağacı yaprağına takılmıştır. Piraye, çınar ağacı yaprağının dans ederek yere süzülüşünü ve dut ağacı altındaki semerin üzerine konuşunu fark edip seyreder. Semerin muhteşem güzelliğini de fark eden Piraye daha dikkatli bir inceleme ile eşeğin huzursuzluğuna ve anırmasına neden olan etmeni de bulur. Anlatı bir başka dolunaylı gecede sonlanır. Çember tamamlanmış, herkes huzura kavuşmuştur. Gecenin sessizliğini bozan hiçbir şey yoktur. Bir eşek anırması bile.

Deniz Üçbaşaran'ın sade ve bir o kadar etkin görsel dili ve yumuşak, zengin ve derin renk paleti ile canlanan "Piraye'nin Bir Günü" isimli anlatı 5-8 yaş grubuna fark etmenin, umursamanın, bir canlının derdine derman olmanın hazzını Piraye ve Kapuska karakterleri aracılığı ile hiç de didaktik olma tuzağına düşmeden anlatıyor. Yapı Kredi Yayınları'nı da bu özenli baskı için kutlamak gerekir.

mevzumuz derin

Yılın Gençlik Romanı'na gelince, bu kategorinin seçici kurulu Doç. Dr. Hikmet Asutay, Nalan Barbarosoğlu, Nur İçöz, Ayşe Sarısayın ve Deniz Kavukçuoğlu'ndan oluşmuştu. Kurul, Ahmet Büke'nin **On8 Kitaplar**'dan çıkan "Mevzumuz Derin" isimli eserini "Yılın Gençlik Romanı" olarak seçti.

"Mevzumuz Derin"de başarılı ve çok ödüllü öykücümüz Ahmet Büke, bu kez İzmirli bir gencin, Bedo'nun yaşamını anlatmış. Emekli kütüphane memuru dedesi, dedesinin muhabbet kuşu Zilli ve annesi ile Varyant'ın en tepesindeki apartmanın teras katında yaşamını sürdüren Bedo, babasını hiç tanımamış, bir deniz kazasında ölmüş babası. Bedo, kitap okumayı çok seven ancak her kitaba 25 sayfa hak tanıyan bir genç. Kitapların ruhu olduğuna inanıyor. İlk merhaba iyi geldiyse okumaya devam ediyor, yoksa hayat çok kısa ve okuyacak çok kitap var. Vaktini doğru değerlendirmek istiyor. Bir de okumaya başlamadan internete girip yazarın fotoğrafını bulmak ve yazarın halini görmek istiyor. Tam bu satırları okuduğumda benim içimden de internete girip yazara bakmak geldi. Kızımın adının tıpkı kendi kızım gibi Zeyno olduğunu öğrenip bir gün bu 1970 doğumlu yazarla tanışırsam Zeynolar üstünden bir sohbet koyulturum diye aklıma yazdım.

Dönelim derin mevzumuzda. Bedo, kitaplar sayesinde bütün olup bitenlere bir anlam verebiliyor. Bedo'ya göre herkes savaş istiyordu; annesi, tutkun olduğu kız arkadaşı Nehir hatta her defasında para üstü vermeyi unutan kantinci. "Sizinle dövüşür sonra kitapların arasında hayatla barışırsam" deyişi kitapların nasıl da yaşamının anlam bulma eksenini olduğunu kanıtı.

Bedo'nun yaşamı da bir çok üniversite giriş sınavına hazırlanan genç gibi ev, okul, dersane, test çözme ekseninde bitteviye ilerliyor. Bedo babası ile ilgili soru sormayı çok uzun yıllar önce bırakmış, annesinin soruları nedeniyle ağladığını fark ettiği an gömmüş sorularını içine.

Anlatı ilerledikçe Bedo'nun dostlarını, sahaf İsmet Amca'yı, çingene Barbo'yu, Madam Pi'yi ve onların kısa ama yoğun öykülerini öğreniriz. Anlatıya zenginlik katar bu yan öykücükler.

Bedo bazen "kendi oyuğuna" kapanır ve okur, okur. Aslında Bedo'nun okuduğu kitapları izlemek genç okura kitap başlıklarından oluşmuş yol haritası izlemek gibi heyecanlı da gelebilir. Sait Faik, Edip Cansever, Yusuf Atılgan, **Ash Der** bu yol-

Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği'nin her yıl düzenlediği Yılın Kitabı seçimlerinden yalnızca "resimli kitap" kategorisi ile "gençlik romanı" kategorisinin sonuçları belli oldu bu yazının hazırlandığı günlerde. Seçilenleri her yıl düzenli olarak tanıttığım için bu yıl bu iki kategorinin yılın kitabı olarak belirlenen eserlerine yer vereceğim.

da genç okura göz kırpan yazarlar arasındadır. Yusuf Atılgan'ın "Aylak Adam" romanını okurken "Nereye tutunacağız" sorusu aklına takılır. Planlara, hedeflere değil mutlu olmaya tutunmak ister Bedo. Kendi deyimiyle tepelere zirvelere değil de çayırılara bakmaktadır. Rekabetçi dünya ilgisini çekmez Bedo'nun.

Bu sakin ve biteviye yaşam uzun yıllardır Bedo'dan saklanan bir sırın aşikar olması ile derinden sarsılır. Derin devlet, derin acı, derin pazarlıklar.

Aile Bedo'nun iyiliği için yaptıklarına inandıkları bir seçim sonucu Bedo'nun seçmediği bir yaşamı 18 yıl boyunca Bedo'ya yaşattır. Bedo'nun babası aslında ölmemiştir, annesi tarafından yaşamlarından çıkmaya zorlanmıştır. Babasının yaşadığını öğrenen Bedo, dedesi ve annesine duyduğu derin bir öfke ile soluğu babasının yanında alır. Ondan sonraki hesaplaşma aslında Türkiye'deki derin devletin insan yaşamlarında nasıl derin delikler, derin acılar, derin ikiyüzlülüklere yol açtığının da bir yüzleşmesidir. Ailenin bireyin üzerinde kurduğu baskının bir diğer biçimi daha büyük ölçekte devletin bireye kurduğu baskıda görülür. Baba ile yüzleşmesinden bir değerli kazanımla çıkar; arkadaş biriktirmenin önemini kavrar.

Anlatımın sonunda annesi ve dedesinin yanına dönmüş Bedo'yu 18 yılda biriktirdiği en has dostu Barbo ile beraber görürüz. Barbo'ya "Şu yaşamda iki şey öğrendim hayattan abi; devlet ve aile. Kazdıkça dibi bulunmuyor bunların."

"Doğru diyorsun da, zamanı gelince çocuk çocuğa karışmak lâzım yine de" der Barbo.

Karşılıklı güler iki genç.

"Mevzumuz Derin", ikiyüzlülüğe hayır diye haykıran, derin aile ve derin devletin yol açabileceği acılara ayna tutan, dolambaçlı süslemelere sapsızdan meselesini yalın bir dille anlatan bir roman. Bittikten sonra da okuru roman kahramanları ve onların yaptıkları seçimler konusunda düşündürüyor. Ben olsam nasıl bir seçim yapardım sorusu uzun bir süre okurun zihnini kurcalıyor. Ceberrut devlet / şefkatli devlet ile ezen aile / geliştiren ailenin özellikleri okurun zihnini kurcalıyor. Dilerim Yılın Gençlik Romanı Ödülü, "Mevzumuz Derin"i daha çok genç okurla buluşturur.

Bu yazıyı okuduğunuzda 33. İstanbul Kitap Fuarı'na bir gün kalmış olacak. Dilerim kitapların büyüğü sarmalar sizi. Kitaba tutunmak gibi haz yok bu yaşamda. Sevgiyle kalın.

ahru@tnn.net